

[Bligrav-Nielsen]

Det er på denne baggrund, at jeg i dag har følt det nødvendigt at gøre finansministeren og især statsministeren opmærksom på, at han og regeringen bringer os i Finansudvalget i en helt umulig situation, hvis vi oplever, at man ikke aktivt vil støtte et aktstykke, man selv har fremsendt. Men det forstår jeg at man også vil.

Så jeg takker statsministeren for hans seneste bemærkninger om, at regeringen nu i hvert fald er begyndt at tænke over det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning forkastedes, idet 6 (FP) stemte for, 62 (S, SF, CD og RV) imod; 44 (KF, V og KRF) stemte hverken for eller imod.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) *Anden behandling af lovforslag nr. L 82:*

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand og lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner. (Finansiering af udgifter efter bistandsloven til flygtninge, tilskud til kommunerne vedrørende sociale udgifter til flygtninge).

Af socialministeren (Else Winther Andersen).

(Fremsat 30/10 91. Første behandling 12/11 91. Betænkning 9/4 92).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§ 1, ændringsforslag nr. 1, § 2, således ændret, ændringsforslag nr. 2 om en ny affattelse af § 3 og § 3 i den nye affattelse

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Torben Lund):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) *Anden behandling af lovforslag nr. L 195:*

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Forældrebestyrelser i kommunale daginstitutioner og kommunal dagpleje for børn).

Af socialministeren (Else Winther Andersen).

(Fremsat 22/1 92. Første behandling 30/1 92. Betænkning 2/4 92).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Jytte Andersen (S):

Socialdemokratiet støtter og anbefaler de stillede ændringsforslag, der drejer sig om medarbejderrepræsentation i bestyrelser i kommunale daginstitutioner og om, at forældrebetaling skal besluttes i kommunalbestyrelsen og ikke i den enkelte institution.

Vi synes, det er naturligt, at medarbejdere er medlemmer af bestyrelserne på dagplejeområdet og på institutionsområdet, og det bedste ville efter vores opfattelse have været, hvis vi allerede i dag kunne have sagt, at vi synes, at medarbejdere skal have den samme retsstilling i bestyrelserne, som forældrene har, nemlig have stemmeret. Når vi har det synspunkt, hænger det sammen med, at skal bestyrelsen i de

[Jytte Andersen]

kommunale institutioner være forum for dialogen om børns dagligdag og om den pædagogiske udvikling, finder vi det nødvendigt, at det skal ske i et samspil imellem forældre og medarbejdere på lige vilkår og på lige fod.

Vi synes ærlig talt, at det er en lidt besynderlig holdning, regeringen har lagt ind i selve forslaget, nemlig at medarbejdere ikke skal repræsenteres i bestyrelsen, og når de ikke er det, kan de heller ikke – det siger sig selv – få stemmeret. Det har vi fået rettet delvis op på med disse ændringsforslag, der går ud på, at medarbejdere i det mindste kommer ind i bestyrelsen. Så må vi håbe, at kommunalpolitikkerne har større tiltro til medarbejderne og giver dem en konkret stemmeret i bestyrelserne. Det ville have været fornuftigt, og det ville have været flot, hvis vi allerede i dag kunne have givet det signal, at medarbejdere skal deltage i bestyrelsesarbejde på lige vilkår. Vi er som sagt også tilfredse med – ja, det sidste var vi ikke helt tilfredse med – at der er sket en imødekommelse af dette.

Vi er derimod tilfredse med det forslag, som handler om, at forældrebetaling ikke skal decentraliseres ud til de enkelte daginstitutionsbestyrelser. Vi finder, at det ville være et klart brud på børnepakkeforliget, og vi finder, at forældrebestyrelser er en del af en overordnet socialpolitik, som kommunen har ansvar for. Det er muligt, at det er en forglemmelse, det skal jeg ikke kunne sige. Vi opfattede det faktisk som et forsøg på en underminering af børnepakkens forudsætninger, men det retter ændringsforslag nr. 3 og 5 op på.

På to områder har regeringen efter vores opfattelse anlagt en helt ejendommelig holdning. Det ene er, at hvad angår dagplejen, skal kommunerne ikke på samme måde som for de kommunale institutioner have en forpligtelse til at etablere bestyrelser. I Socialdemokratiet har vi den holdning, at dagplejen og daginstitutionerne er ligeværdige tilbud til børn og til forældre, og vi synes, det ville være naturligt ud fra den holdning, at der også blev skabt ensartede regler, når det drejede sig om den kommunale forpligtelse til at etablere bestyrelser. Vi synes egentlig, det er lidt underligt, at forældre, der har deres børn i dagpleje, skal have en ringere retsstilling end forældre, der er så heldige at få deres børn i en kommunal institution. Vi må desværre i dag erkende, at den

holdning har regeringen ikke, og vi må så give udtryk for et håb om og en tiltro til, at kommunerne kan rette op på denne besynderlighed og etablere bestyrelser på dagplejeområdet på samme måde, som lovforslaget lægger op til det på daginstitutionsområdet.

Så er der det andet springende punkt – og det er vel dybest set regeringens holdning til selvejende institutioner – hvor regeringen efter vores opfattelse og indtryk ligesom skal passe på nogle institutioner, skal beskytte nogle institutioner mod forældrenes indflydelse. Hvad er det, der gør, at selvejende institutioners forældre ikke skal have den samme indflydelse på deres børns dagligdag som forældre, der har deres børn i kommunale institutioner? Det synes vi ærlig talt er en underlig holdning, og vi synes egentlig, det er lidt pinligt, når man kan huske forhistorien. Forhistorien til dette lovforslag var nemlig, at skatteministeren – tror jeg det var – i Berlingske Tidende en søndag slog ud med armen og sagde noget i retning af: Forældremagt i institutionerne. Men forældrene skal altså ikke have magt og indflydelse i selvejende institutioner. Det er dog en underlig form, det er dog en underlig facon.

Vi ved godt, at nogle selvejende institutioner opfører sig helt anstændigt og fornuftigt, og hurra for det. Og de, der er tilbage, er i virkeligheden menighedsbørnehaver, det er Asylselskabets børnehaver, som tilsyneladende er skræmt fra vid og sans, hvis forældrene skal ind i bestyrelsen, og det begriber vi ærlig talt ikke. Vi kan ikke se, at der er nogen som helst grund til at holde hånden over menighedsbørnehaver og Asylselskabets institutioner, og vi ville slet ikke interesse os for dette spørgsmål, hvis der var frit valg for forældrene. Hvis det var sådan, at forældre kunne vælge en idébetonet daginstitution til deres børn, bevar mig vel, så skulle de have lov til det. Så der ligger ikke noget nedgøring, vil jeg gerne lige understrege, i forhold til menighedsforeningernes daginstitutioner, men vi synes ærlig talt, at der må være lige vilkår, og at der bør være lige ret til at vælge. Så længe der ikke er lige ret til at vælge, er det i hvert fald en politisk forpligtelse at sikre den samme indflydelse for forældrene.

Vi erkender, skal jeg for god ordens skyld også sige, at hvis vi lavede et lovforslag eller et lovgrundlag, der sikrede forældrene bestyrelsesposter i de selvejende institutioner, kunne

[Jytte Andersen]

vi komme i karambolage med nogle fundatser og med ejer- og formueforhold; det har vi oplevet med seminariebestyrelser eller ved seminarieovertagelser, og det ønsker vi naturligvis ikke igen. Men man kunne komme længere, end man gør i dag.

Det skal understreges, at når vi synes, det er rimeligt, at man stiller samme krav til medindflydelse på selvejende institutioner, hænger det sammen med, at de bliver drevet for offentlige midler, og derfor kunne man godt give kommunerne den opfordring – det gør vi i hvert fald i Socialdemokratiet – at de som forudsætning for at indgå driftsoverenskomster kunne stille som vilkår, at både forældre og medarbejdere fik indflydelse på tingene.

Men vi støtter under alle omstændigheder de ændringsforslag, der er stillet. Vi synes, det er en klar forbedring. Det er ærgerligt, vi ikke kunne komme videre, når det drejer sig om dagplejen, og når det drejer sig om de selvejende institutioner, men som et flertal har skrevet i betænkningen, er der jo en dag efter børnepakkeforligsperioden, og der er faktisk et flertal, der gerne vil sikre forældreindflydelse på de selvejende institutioner.

Med disse ord vil jeg gerne på Socialdemokratiets vegne sige, at vi støtter alle ændringsforslagene.

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

For dem af Folketingets medlemmer, som måtte have overskud til at lytte til fru Jytte Andersens gennemgang, vil jeg sige, at den klart afspejler det udvalgsarbejde, der er foregået om dette lovforslag.

Det er jo en opfølgning af børnepakkeforliget, og vi aftalte dér, at forældre skulle sikres reel indflydelse på den enkelte institutions drift. Jeg synes, det er fint, at vi har fået gjort det. Vi var meget utilfredse med, at medarbejderne ikke var repræsenteret i de kommende bestyrelser. Det har vi fået rettet op på under udvalgsarbejdet. Jeg havde meget gerne set, at den store diskussion, som det også fremgik af fru Jytte Andersens indlæg, vi har haft om de selvejende institutioner under udvalgsarbejdet, i det mindste havde ført til en lovfæstelse af forældrerådene i disse institutioner, indtil vi kan komme et skridt videre. Det var imidlertid heller ikke muligt.

Jeg er glad for, at personalerepræsentationen blev sikret i forventning om, at kommunerne vil følge det op og som en naturlig del give medlemmerne stemmeret, idet det jo ikke er en konfrontationsmodel, men en samarbejdsmodel, vi har prøvet at bygge op her.

Jeg er også glad for, at det er lykkedes at fastholde kommunalbestyrelsen på det overordnede socialpolitiske ansvar, og at arbejds-giverkompetencen er fastholdt hos kommunen.

Med disse få bemærkninger vil jeg på SF's vegne sige, at vi støtter de stillede ændringsforslag.

Kofod-Svendsen (KRF):

Vi har haft en holdningsdebat under behandlingen af dette lovforslag, og jeg vil gerne komme med nogle bemærkninger til fru Jytte Andersen, som talte om de selvejende institutioner og den manglende forældreindflydelse.

Vi har ikke en principiel modvilje mod forældreindflydelse, det er ikke det, der er det springende punkt. Men spørgsmålet er: Hvis man etablerer en selvejende institution ud fra et bestemt idégrundlag, skal det så være muligt via et forældreflertal at ændre dette idégrundlag, formålsparagraffen? Det er det, vi har vendt os imod og fortsat vil vende os imod. Det må være muligt at etablere selvejende institutioner ud fra en bestemt grundholdning. De kan være åbne for børn fra hjem med forskellige holdningsmæssige baggrunde. Men skal det være sådan, at man bevidst kan satsé på via et forældreflertal at få indflydelse på en selvejende institutions grundholdning? Det er det, vi afviser.

Vi har mange eksempler på, at der er et flot samarbejde mellem de selvejende institutioners ledelse og forældrene til de børn, som er på institutionen. Vi har mange eksempler på – ikke mindst i de selvejende institutioner – et stærkt engagement fra forældrenes side, som gang på gang har vist sig at være styrkende. Det er ikke det gode samarbejde, vi vender os imod, men det er det holdningsmæssige, hvor vi stærkt vil stå vagt om, at den grundholdning, en institution er stiftet ud fra, kan videreføres, uafhængigt af hvilken holdning det kan være. Nu nævnte fru Jytte Andersen menighedsbørnehaverne; man kunne forestille sig børnehaver oprettet ud fra en bestemt politisk overbe-

[Kofod-Svendsen]

visning, ud fra forskellige religiøse overbevisninger, der kunne være mange forskellige grundholdninger. Og man må have mulighed for, at det grundlag, den grundholdning, man er startet på, kan videreføres.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Jeg synes, hr. Kofod-Svendsens indlæg afspejler mistillid til forældrene. Hvorfor i alverden skulle forældre, der har deres børn i selvejende institutioner, have noget som helst ønske om at ødelægge idégrundlaget? Det tror vi ikke på i Socialdemokratiet. Forældrene ønsker bare på deres børns vegne at være med til at træffe nogle overordnede beslutninger om den pædagogiske linie i daginstitutionerne. De har hverken kraft eller overskud og formentlig heller ikke tid til at besætte en selvejende institution med et bestemt idégrundlag. Det tror vi simpelt hen ikke på. Jeg synes lidt, at hr. Kofod-Svendsen ser spøgelse.

Så også en kommentar vedrørende de mange forskellige grundholdninger. Det er jo ganske rigtigt, at det, der er værdien i de selvejende institutioner, er de forskellige grundholdninger. Og det mener jeg helt alvorligt er en værdi. Det er dog tankevækkende, at mange af de selvejende institutioner har åbnet for forældreindflydelse via forældreråd. Men de to typer af selvejende institutioner, som også formulerer sig meget klart afvisende over for forældrenes medinddragelse, er faktisk menighedsrådsinstitutionerne og Asylselskabet. Og vi synes ærlig talt, det er ejendommeligt, at man lige præcis på disse to områder – og selvfølgelig også nogle andre små selvejende institutioner – er bange.

Jeg vil gerne på Socialdemokratiets vegne give hr. Kofod-Svendsen håndslag på, at hvis vi kan komme længere i at få inddraget forældrene i de selvejende institutioner, vil vi samtidig gøre noget ud af at præcisere, at det ikke skal være et grundskud mod et idégrundlag. Det har vi ikke noget ønske om, og vi mener, at man godt kan skille det ad, hvis man etablerede eksempelvis – som fru Hanne Thanning Jacobsen var inde på – forældreråd.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Nu brugte fru Jytte Andersen formuleringen overordnede pædagogiske holdninger, at dér skulle forældrene være med til at bestemme. Så begynder vi at nærme os idégrundlaget. Jeg tror ikke, det er helt så enkelt at sige, at dette er nogle rent praktiske ting, og at dette er det overordnede holdningsmæssige.

Med hensyn til, at jeg skulle se spøgelse: Nej, jeg tror heller ikke, at det vil ske i mange tilfælde, men der er en risiko. Og spørgsmålet er, om man virkelig vil fastholde, hvis det er en institution oprettet ud fra et bestemt idégrundlag, at det så er et overordnet synspunkt at kæmpe for friheden, åndsfrigheden, holdningsfriheden, eller skal man kunne tvinge forældreindflydelsen igennem også i de tilfælde? Og dér er der en forskellig vurdering.

Dér er en uenighed mellem fru Jytte Andersen og mig, som er kommet frem. Vi må så hver især kæmpe efter vores overbevisning.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Vi får nok ikke snakket os frem til enighed her fra talerstolen, når vi ikke har kunnet det i ganske mange møder.

Men jeg vil dog gerne anholde hr. Kofod-Svendsens bemærkning om, at det handler om åndsfrihed. Vi er lige så meget optaget som Kristeligt Folkeparti af at respektere åndsfrihed. Det, vi også gerne ville have andre partier til at respektere, var forældrenes ret og mulighed – reelle ret og reelle mulighed – til at vælge imellem forskellige institutionsformer, muligheden for at vælge, hvis de ville, en politisk institution, en neutral institution eller en, der baserer sig på et kristeligt grundsyn. Det synes vi ville være det absolut ideelle, og hvis vi var i den situation, ville vi såmænd heller ikke hidse os så voldsomt op over de selvejende institutioners modvilje imod at inddrage forældrene.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg kan da kun være enig i det sidste, at der bør være den maksimale valgfrihedsmulighed for forældre, at de kan vælge en institutionstype, som de selv er på linie med. Jeg ønsker ikke at tvinge forældre ind i en bestemt selvejende institution med en bestemt grundholdning. Det har jeg overhovedet ikke givet udtryk for.

[Kofod-Svendsen]

Med hensyn til åndsfriheden og muligheden for at drive bl.a. selvejende institutioner er det jo væsentligt, at der ikke alene er en formel frihed, men også en reel frihed med hensyn til økonomiske tilskud.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1, 3, 5, 2 og 4, § 1, således ændret, og § 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Torben Lund):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Anden behandling af lovforslag nr. L 142:

Forslag til lov om ændring af lov om støtte til miljøforbedrende investeringer i mindre landbrug m.v.

Af landbrugsministeren (Tørnæs).

(Fremsat 6/12 91. Første behandling 10/12 91. Betænkning 22/4 92).

Der var stillet 7 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

*Forhandling***Landbrugsministeren (Tørnæs):**

Af betænkningen fremgår det, at et flertal forventer, at jeg i tilfælde af problemer med udnyttelse af den faste gødning med henholdsvis 30, 35 og 40 pct. vil tage spørgsmålet op

igen over for udvalget. Det vil jeg naturligvis gerne give tilsagn om at jeg vil. Men jeg må i den sammenhæng sige, at jeg går ud fra, at udtrykket fast gødning i den forbindelse dækker både fast gødning og ajle.

Marianne Jelved (RV):

Jeg skal takke for landbrugsministerens positive tilsagn og bekræfte, at der med ordene fast gødning tænkes på både fast gødning og ajle.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 2-5, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 6 om indsættelse af en ny paragraf efter § 1, ændringsforslag nr. 7, § 2, således ændret, og ændringsforslag nr. 1 til titlen

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Torben Lund):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 199:

Forslag til lov om mælk, mælkeprodukter, margarine m.v. (mælkeproduktloven).

Af landbrugsministeren (Tørnæs).

(Fremsat 22/1 92. Første behandling 30/1 92. Betænkning 21/4 92).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.